

Vi snakkes

Kirkeblad for Kragerø, Skåtøy og Levangsheia
Nr 2 - oktober 2004

Er du bekymret? side 2
 Konfirmanter på Øytangen side 3
 Nytt fra Heia side 4
 Sigurd Laland side 5
 Psykiatri side 6
 Guds ord i ny språkdrakt side 6
 TV-aksjonen Hjerterom side 7
 På tur - i Nacht und Nebel side 8
 Tsjetsjenia side 10
 Bodil Biørn side 11
 Gudstjenester side 12
 Døpte, vigde, døde side 12

Høst-takkefest i Kragerø kirke

Høstens frukt og grønnsaker ble båret fram til alteret av mini-mini og andre barn på høsttakkefesten i Kragerø kirke 26. september. Også fireåringer var i kirken og fikk sin kirkebok om duen «Ring».

Kirken var pyntet i vakre høstfarger. Det er trivelig i kirken

når så mange barn og foreldre treffes slik som på denne søndagen.

Til høyre ser vi Johnatan Endré Møane-Vøllestad ble båret til dåpen av mamma og pappa Tove Møane og Ole Jørgen Vøllestad.

Under ser vi noen av barna som var med og laget fin høsttakkefest i kirken.

Er du bekymret? Test deg selv!

andakten

De aller fleste mennesker har bekymringer. Bekymringer synes å være uløselig knyttet til det å leve, så dette landskapet burde være kjent for de fleste. Ikke desto mindre tilbyr «Vi snakkes» denne gangen en uhyøytidelig bekymringstest til hjemmebruk. Her kommer den.

Sett deg godt tilrette i stolen og tenk grundig over hvilken av de to påstandene under som passer best på deg.

a) Jeg liker å gå over E-18 med bind for øynene, propper i ørene og aller helst når det er mørkt og stor trafikk

b) Jeg ligger ofte våken og tenker på mange små og store ting, viktige og uviktige som kan gå galt. Jeg bruker mest tid på de små tingene.

Svar:

Hvis du opplever at alternativ a) passer best for deg, trenger du ikke lese denne andakten, den passer nok ikke for deg. Et godt råd på veien: Føl deg fri til å bekymre deg litt mer!

Hvis du opplever at alternativ b) passer best for deg, kan jeg trøste deg med at du ikke er alene. Mange med deg bruker ganske mange timer i løpet av året til å bekymre seg over stort og smått. Denne andakten er for deg. Les derfor gjerne videre.

Det å bekymre seg kan på mange måter sammenlignes med å balansere på line. Det finnes i hvert fall to sider å falle ned på også når det gjelder bekymringer.

Den ene «grøften» å falle i er å ikke bekymre seg i det hele tatt. Det er nå engang slik at det finnes ting, utfordringer og

hendelser som det er vel verdt å ha litt respekt for. Hvis kryssing av en sterk trafikert motorvei hører til dine fritidssysler (jmf alternativ a) kan det kanskje være på sin plass å bekymre seg litt mer over hva du liker å holde på med. I lengden kan nemlig en

slik aktivitet være, rett ut sagt, drepende. Det går altså an å bekymre seg for lite.

Skjønt, jeg tror mennesker oftere havner i den andre grøften. Den som handler om å bekymre seg litt for mye, for stort og smått, viktig og uviktig. Jeg hører selv til blant disse.

Og nettopp det å bekymre seg fører til nedsatt livskvalitet hos mange mennesker. For mange av tingene vi bekymrer oss for de kan vi ikke gjøre så mye med.

Når vi har gjort vårt, altså inrettet oss som best vi kan etter trusselen, oppgaven, utfordringen eller hva det nå enn er vi bekymrer oss for, så hjelper det lite å bruke en masse energi på å bekymre seg

Den energien trenger vi sårt hvis utfordringen eller lignende virkelig skulle komme! Leseren

vet sikkert dette fra før, men slike ting er som regel lettere sagt en gjort.

Jesus må også ha kjent til hvor lett det var å hengi seg til bekymringer, for til dem som kom for å høre på ham sa han: «Hvem av dere kan vel med all sin bekymring legge en eneste alen (omtrent 50 cm) til sin livslengde. Vær ikke bekymret for morgendagen, morgendagen skal bekymre seg for seg selv. Hver dag har nok med sin egen plage.»

Linedanseren får det best ved ikke å falle ned på noen av sidene. Vi mennesker får det best ved verken å bekymre oss for mye. Når man går på line gjelder det å holde balansen og feste blikket på

målet. Slik er det også med våre bekymringer. Balansen må opprettholdes, det må verken være for lite eller for mye.

Kanskje kan det være en farbar vei midt i alle vår bekymring å feste blikket på Han som har omsorg for mennesket i glede og sorg, lykke og tap. For skulle du i løpet av livets linedans en gang falle ned, så finnes det et sikkerhetsnett som tar i mot deg.

For Gud har lovet å være alle dager inntil verdens ende! Kanskje var det dette apostelen Paulus mente når han skrev: «Vær ikke bekymret for noe, men la alt som ligger dere på hjerte, komme frem for Gud i bønn og påkallelse med takk!»

Med hilsen en stadig bekymret *Harald Gulstad*

Konfirmanttur til Øytangen!

De siste årene har konfirmantene i Kragerø, Skåtøy og Levangsheia fått tilbud om overnattingsturer både sommer og vinter.

Som medeier i Fjellkirken på Gautefall, er det naturlig at vi bruker den om vinteren, med fantastisk beliggenhet like ved alpinsenteret.

Men konfirmasjonstiden begynner i august, og 18-19 september startet konfirmantene opp med tur til Øytangen på Jomfruland. Været var dårlig på lørdag, men det la ingen demper på hovedattraksjonen på turen, en nattvandring med "hemmelig" innhold.

Her fikk konfirmantene testet både mot og moral, og når 15 frivillige unge og voksne ledere gjorde sitt beste ute i den timelange løypa ble det mange spennende utfordringer for konfirmantgruppene...

På bildet ser vi en av lederne, Joachim Kolnes, etter timevis ute

i natten og duskregnet i rollen som "mystisk munk".

Hilde og Marthe, to av flere fjorårskonfirmanter som gjorde en kjempefin innsats som hjelpeledere i år..

Det store bildet er fra gudstjenesten på søndag formiddag, hvor konfirmantene dramatiserte lignelser fra Bibelen med stor innsats og innlevelse..

*Hilsen "konfirmantprest"
Harald Monsen*

Nytt fra Heia

Elen Bjørkkjær

Dåpsopplæring

Levangsheia menighetsråd hadde møte på Støle torsdag 7. september. Blant de sakene som ble behandlet var også et opplegg for dåpsopplæring presentert av Jorunn Hasseldal. Utvalget forutsetter et tett samarbeid med prestene i tiden framover. Vi regner med at barn og unge blir aktivisert i følgende arrangementer i høst:

- høsttakkefest,
- familiegudstjenester
- juletreff
- innsamling av div. gaver til Litauen
- Prosjekt Litauen
- pynting av kirken, frambæring av grønnsaker m.m. i forbindelse med høsttakkefesten.

Søndagsskolens semesterplan er sendt til alle barn på Levangsheia. Flere yngre må rekrutteres til arbeidet med barna våre.

Prestene sørger for gode og forståelige dåps-samtaler med foreldre/foresatte. Konfirmanter kan være «døråpnere» ved å gå rundt og levere innbydelse til dåpssamtale. Kontakten mellom et lite barn og et større barn kan være av betydning senere når de møtes. «Jeg kjenner deg, jeg.»

Orientering om dåpen er viktig, men det er av stor betydning at prestene lytter til det foreldrene har å si. Dåpslys deles ut i vår kirke. Bildet av dåpsbarnet må inn i lokalavisene! Utdeling av bøker, hefter m.m. til barn i forskjellige aldersgrupper følges opp i vår menighet.

Veldig bra om vi kunne få til en markering av ett-årsdagen for dåpsbarna og innby foreldre, faddere og besteforeldre til en fin familiegudstjeneste.

Innskriving av konfirmanter og opplegg for disse ordnes av presten/kontoret. Misjonærer, helsepersonell m. fl. kan være aktuelle å samarbeide med når det gjelder konfirmanter. Menighetsrådet

har sammenkomster for foreldre og konfirmanter.

Besteforeldre må gjerne innbys spesielt til gudstjenester der konfirmanter er spesielt aktive. Konfirmanter kan selv skrive innbydelsene og levere dem til bestemor/ bestefar.

Konfirmanter kan gjerne møtes til sosiale samvær i hjemmene der det måtte passe..

Konfirmanter deltar og har ansvar for beplantning av hagen foran bautaen ved Støle kirke, som er reist til minne om dem som gav sitt liv for fedrelandet. Hagen stelles i forbindelse med dugnadsarbeid ved Støle kirke våren 2005. Overordnet ansvar: Levangsheia menighetsråd, som sørger for innkjøp av blomster m.m.

Vi regner med at vår nye dirigent vil starte kor på Levangsheia i oktober. Det er et sterkt ønske fra flere her at barna må få være med å synge i kor. Vi håper konfirmanter får spesiell innbydelse til å delta.

Tore Asbjørn Frøvik, leder av Levangsheia pensjonistforening, har sagt seg villig til å ta konfirmanter med på et opplegg når julegranen skal tennes ved omsorgsboligene på Stabbestad i adventstiden. Det blir arbeid med bevertning, hjelpe til med allsang m.m.

Myra sanitetsforening har planer om en tilstelning for beboere ved omsorgsboligene våren 2005. Konfirmanter inviteres til å være med å hjelpe til med arrangementet, øve sanger til 17. mai, komme med ideer til opplegg som de tror vil interessere de eldre der. Vi har hatt kontakt med leder i Myra sanitetsforening, som tar dette opp i et medlemsmøte

Gullkonfirmanter 2004

Innbydelse er sendt ut til årets og fjorårets gullkonfirmanter. Det blir laget til en fin fest for dem etter høsttakkefesten 3. oktober. Vår

nye organist, Sidsel van der Hagen, vil bli bedt om å delta på dette arrangementet. Besøk med Johnny Thorsen i Kulturstua vil det også bli.

Ungdomsklubben

Ungdomsklubben står igjen uten leder etter at diakonen sluttet. Espen Bjørkkjær ønsker ikke å være alene om jobben. Svein Byholt prøver om han kan få noen foreldre til å stille opp.

Bibeltimer i Støle kirke

Det er sendt ut invitasjon til å være med på bibeltimer i kirken 12. oktober, 9. november og 8. desember. Tema er Trosbekjennelsen.

Basar i kirken

ormisjon har basar i kirken 21 oktober kl. 18,00. Jostein Jærum blir med denne kvelden.

Velkommen til alle!

Så er sagt

Bekymring løser ingen problemer. Om våre problemer kunne bli løst ved bekymring, ville vi alle vært problemfrie for lenge siden. Etter mange års intens trening, er de fleste av oss eksperter på å bekymre og engste oss.

Fra boken «Nyt livet» av Erik og Hilde Bedsvaag

Sannheten er så tilslørt i vår tid, og løgnen står seg så godt, at man ikke kan kjenne sannheten igjen med mindre man elsker den.

Pascal

Sorgen greier seg selv, men for å få det fulle utbytte av gleden, må du ha noen å dele den med.

Psevd. Mark Twain

Levangsheia Normisjon høsten 2004

Tirsdag 05. oktober 19.00

Møte i menighetshuset.

Misjonær Eva Asdal

Tirsdag 12. oktober 19.00

Bibeltime i Støle kirke ved områdearbeider Øyvind Barland.

Emne: «Jeg tror på Gud Fader».

Torsdag 21. oktober 18.00

Basar i Støle kirke.

Tirsdag 26. oktober 19.00

Oppstart på samtale-grupper hos Wenche Åsulfsen

Tirsdag 9. november 19.00

Bibeltime i Støle kirke ved sokneprest Leif Westermoen.

Emne: «Jeg tror på Jesus Kristus»

Tirsdag 23. november 19.00

Normisjonsmøte i Menighetshuset ved Normisjonsarbeider Chris Millett

Onsdag 8. desember 19.00

Bibeltime i Støle kirke ved kapellan Harald Monsen. Emne: «Jeg tror på Den Hellige Ånd»

Velkommen også til å bli med på samtalegrupper over boken «Voksenkatekismen»

Sigurd Laland

Sigurd Laland var sokneprest i Kragerø, Skåtøy og Levangsheia fra 1983 til 1991. Det er med stor sorg vi mottok budskapet om at han er gått bort, etter en måneds tid på sykehuset.

Våre tanker går til Anne-Ma og barn og svigerbarn og barnebarn.

Laland var elsket av alle i menighetene her, og vi

tenker på ham som et varmt og levende menneske, med humor og latter og trivelige replikker.

Han skapte optimisme og positiv samhörighet i menighetene, og han nådde alle med ekte medmenneskelighet og var en varm og spennende forkynner. Han hadde en oppmuntringens nådegave som kolleger og medarbeidere gledet seg over.

Som pensjonist har Laland vært vikar ved mange gudstjenester i Kragerø prestegjeld, og alle har satt pris på hans besøk gjennom også disse årene, og en har følt at kontakten har vært der hele tiden.

Det er med stor takk vi vil huske Sigurd Laland.

Leif Westermoen

Basar i Støle kirke

**Torsdag 21. oktober
18.00**

Sang av
Sannidal menighetskor
dirigent Robert Czyz

Andakt
ved Jostein Gjærum
fra Normisjon, Telemark

Håndarbeider og
mange andre gevinster

Arr.
Levangsheia
Normisjon

Dåpsopplæringen på Skåtøy

Halvor Halvorsen

På møte i Kragerømenighetenes dåpsopplæringsutvalg 16. juni ble det vedtatt å starte "i marka" innen utgangen av oktober. I første omgang blir virksomheten begrenset til å være støtte og supplement til menighetenes nåværende arbeid for dåpsbarna og konfirmantene.

På utvalgets siste møte 2. september la representantene fram planer for sine menigheter.

For Skåtøys vedkommende vil en i tillegg til dagens aktiviteter videreutvikle barnegruppen «Gullfiskene», bl.a. ved å knytte organisten nærmere til gruppa. En vil også lage en tegne/lese/skrivekrok i kirken, og videre ta bilde av alle dåpsbarna og henge opp i kirken.

For konfirmantene ønsker en å knytte en fra menighetsrådet tettere til undervisningen og helst være med på konfirmantleir hver høst.

Vi kan bare ønske ildsjelene på Skåtøy lykke til i dette arbeidet

 Kirkens SOS

**VI ER HER – ALLTID!
Tåler å høre ALT!
Sladrer ikke!
Ring 815 33 300
eller
skriv en SOS-melding
på: www.kirkens-sos.no**

**Andakts-
telefonen
35 98 12 85**

Utenfor skigarden

Psykiatri

- glo

Psykiatrien har vært søkelyset i det siste. Da en mann gikk løs på medpassasjerer med kniv på en trikk i Oslo, og vi fikk vite at han nylig var sluppet ut fra en psykiatrisk avdeling som ikke anså han som farlig, vakte det voldsomme reaksjoner. I ettertid har bildet blitt noe nyansert. Vi ser ikke bare fagfolk som har vurdert feil. Nå blir det også vist til at leger daglig må sende fra seg pasienter som ikke er ferdigbehandlet, for å gi plass

til nye akutt-tilfeller fordi de er forpliktet til å frigjøre plasser. Mulighetene for feilvurderinger ligger snublende nær når systemet tvinger fram en daglig sjanseseilas ut fra psykiatriske avdelinger.

Antallet behandlingsplasser for psykiatriske pasienter har stadig blitt redusert, tross i politiske slagord om å styrke psykiatrien. For en lekmann virker dette absurd. Vi tviler ikke på at økte bevilgninger og frigjorte midler blir brukt til nødvendige omlegginger, men for dem som ikke får plass og det går ut over, er det liten trøst i framtidige forbedringer. Like ille er det for dem som ikke kommer innenfor systemet fordi de ikke er dårlige nok. Bare de blir verre kan det bli gjort noe for dem. Sjansene for at de blir verre er temmelig stor, og da er veien til å bli frisk mye lenger.

Det er også lite å glede seg over at innsatte i fengsler har en betydelig overvekt av personer som har hatt depresjoner og andre mer alvorlige psykiske

lidelser. En kan da spørre seg om samfunnet kunne vært spart for mye kriminalitet dersom disse hadde blitt fulgt opp fra barndom og ungdomstid. Nå kan dette tolkes i retning av at personer med psykiske lidelser er farlige. Men det er naturligvis feil, og kan virke til at fordommer mot psykiske lidelser som allerede fins i samfunnet, blir styrket. Men det blir like feil å lukke øynene for de langtidsvirkninger for samfunnet og den enkelte som manglende utbygging av psykiatrien vil ha.

Uten at dette skal oppfattes som et innlegg i sykehusstriden i Kragerø, kan det bare være gledelig når det ser ut til at vi lokalt får beholde og bygge ut den satsingen som de siste årene har skjedd både i barne- og ungdomspsykiatri og voksenpsykiatri. Med en tidlig oppfølging av dem som trenger det, kan både skoleverk og arbeidsliv for øvrig ha stor nytte av flere velfungerende i en hverdag som synes å bli hardere for hvert år.

Bibelseminar

Guds ord i ny språkdrakt

Håkon Langlo

Kragerø menighetsråd inviterte professor Hans Kvalbein til å snakke om arbeidet med ny bibeloversettelse. På et seminar i Kragerø bedehus søndag 5. september viste han til at i internasjonal sammenheng regner en med at en bibeloversettelse bør revideres hvert 25. år. I Norge fikk vi en ny oversettelse i 1978, atskillige år etter den forrige oversettelsen fra 1938.

1978-oversettelsen var banebrytende fordi den tok farvel med det gamle embetsmannsspråket, både når det gjelder lange setninger og døde former som «I» og «Eder» fra 1938.

Kvalbein la fram deretningslinjer som arbeidet fulgte, og han viste en rekke eksempler på problemer en sto overfor, og forsamlingen kunne være med å vurdere ulike

alternativer. Han fortalte også at utvalget allerede hadde tatt til følge endringer som ble foreslått i debatten etter at utkastet forelå. Sjøl om oversettelsen av Det nye testamente nå er ferdig, vil den endelige versjonen først foreligge når den kan ta opp de formuleringer som kommer i oversettelsen av Det gamle testamente som nå er under arbeid. Arbeidet med Det nye testamente startet i år 2000.

Den nye oversettelsen vil preges av at den vil følge den greske grunnteksten mer bokstavelig, bl. a gjennom å ta vare på det opprinnelige billedspråket i noen tilfeller der 1978-versjonen var friere. En del ordrike omskrivninger fra 1978 blir nå strammet inn for å samsvare mer med grunntekstens uttrykksmåte. Oversettelsesutvalget ville også ta vare på poesien der en i 1978 var mer opptatt av tilnærming til dagligspråket.

Andre retningslinjer har vært å erstatte en del alderdommelige ord som i dag er lite levende eller som gir gale forestillinger. Blant disse

Hans Kvalbein

er å bytte ut «fader» med «far», og «legeme» med «kropp». Disse eksemplene har vært av de mer kontroversielle, det er nok å vise til alle avisoppslag om at «Fader vår» nå skal hete «Vår far». Dessuten har utvalget valgt uttrykk som ikke angir et bestemt kjønn der grunnteksten gir dekning for det; f. eks at «søsken» avløser «bror». Kvalbein viste også til at utvalget hadde lagt vekt på å vise troskap mot den kulturen som eksisterte i miljøet der grunnteksten ble skrevet.

TV-aksjonen 2004

«Hjerterom»

Ingen er bare det du ser

- Ingen er bare det du ser. Det er et utgangspunkt for TV-aksjonens visjon om et varmere og romsligere samfunn. Det er ulike måter å bidra på; vi kan gi, vi kan invitere til gjestebud.

Dette sier aksjonsleder Ole-Edvard Reitan i TV-aksjonen "Hjerterom" Årets TV-aksjon i NRK går til Kirkens Bymisjon og Rådet for psykisk helse. Disse to organisasjonene forenes i kampen for et varmere og romsligere samfunn der færre mennesker faller utenfor.

- TV-aksjonen har som ambisjon å skape et romsligere og varmere samfunn. Det er ingen liten oppgave?

- Nei, det er en stor ambisjon. Det er det viktigste vi kan gjøre her i Norge i 2004. I verdens rikeste land skal de svakest stilte ha høyest prioritet, mener Reitan.

Derfor skal TV-aksjonen Hjerterom bekjempe psykisk og sosial nød og bruke pengene som samles inn til boliger, åpne væresteder og andre tiltak som gjør livet litt lettere for folk som sliter tungt, særlig på grunn av psykiske lidelser og rusproblemer.

Hovedinnsamlingen skjer søndag 17. oktober da nærmere 100.000 bøssebærere besøker alle norske husstander. Ta vel i mot dem og gi så det monner!

I tillegg til å samle inn penger ønsker TV-aksjonen Hjerterom å sette i gang en langsiktig prosess for et samfunn der fordommer og stigmatisering viker for forståelse, interesse og toleranse.

- Ved å invitere til Gjestebud, kan vi bidra til at folk som vanligvis ikke treffes kan komme i spennende dialog med hverandre. Det er i møte mellom mennesker at forandring skjer. Målet med Gjestebud er at flest mulig skal føle seg beriket etter å ha deltatt. Jo mer kreativ man er når man inviterer, jo flere muligheter har man, sier aksjonsleder Reitan som selv

inviterer til flere Gjestebud i tiden før den store Hjerteromsdagen. Han oppfordrer alle menigheter og privatpersoner til å arrangere sine Gjestebud. Mer informasjon finner du på www.tv-aksjonen.no

Bli bøssebærer ved å ringe 02025

Ole-Edvard Reitan

Fakta om dagens Norge

6.200 er bostedsløse
14.000 er sprøytenarkomane
10.000 kvinner har prostitusjons-erfaring
19.000 barn lever i vedvarende fattigdom
16.000 lever med schizofreni-diagnose
30.000 har manisk depressive lidelser
40.000 har alvorlig personlighetsforstyrrelse
600 tar livet sitt i Norge hvert år
10.000 prøver å ta livet sitt hvert år

Kirkebladet i nytt format

I forbindelse med den økonomiske snuoperasjonen som «Vi snakkes» har gjennomgått, skifter bladet format, fra det gamle, gode A5-formatet til det nå mer vanlige A4-formatet.

Det er mange grunner til formatskiftet: For det første håper vi bladet vil framstå mer tiltalende og mer leservennlig enn før, - blant annet fordi vi vil bruke noe større skrifttyper. Så vet vi at våre annonsører (som vi økonomisk sett er helt avhengige av) setter pris på A4-formatet framfor A5-størrelsen, fordi de får profilert sine bedrifter og varer bedre i det større formatet.

I tillegg håper vi at det nye som ligger i formatskiftet, vil gi bladet et løft mer generelt, i form av ny layout, nytt innhold, nye skribenter, etc...

Redaksjonen har gjennom år sett fordeler ved A5-formatet som har gjort at vi har holdt fast ved det - sjølv om mange blad rundt oss har gått over til A4. Ikke minst har det vært viktig for oss at kirkebladet skulle skille seg ut fra alle andre trykksaker som dumper ned i postkassa. Når vi nå skifter, er vi spente på mottakelsen som bladet får. Vi *håper* lesere og annonsører vil like formatskiftet - og sette pris på bladet slik det nå framstår. Så får redaksjonen gjennom **innholdet** i bladet sørge for at det skiller seg alt annet av post.

Kontakt oss gjerne med synspunkter på bladet i nytt format - og bruk ellers bladet til å komme med synspunkter som du mener andre kunne ha interesse av å få kjennskap til.

Redaksjonen

Takk til våre annonsører!

Fra og med dette nummeret har kirkebladet rubrikkannonser fra ulike bedrifter, firmaer etc som ønsker å profilere seg og sine tilbud gjennom bladet. «Vi snakkes» er takknemlig for den økonomiske støtten som våre

annonsører yter bladet: Uten de titusener pr år som disse tilfører «Vi snakkes», ville kirkebladet ikke kunnet komme ut. Derfor igjen:

Takk til våre annonsører for god økonomisk oppbacking av «Vi snakkes»!

Nacht und Nebel – krig og fred

Olav A Drevland

Bakgrunn: To avgangsklasser fra Kragerø videregående skole, med klassestyre, på busstur til Tyskland, Frankrike og Belgia.

Hensikt med turen: Å se og oppleve steder og landskaper vi har lært om historietimene – slik at begivenhetene festes enda bedre til minnet, og slik at lærdommen og *holdningene* som er erverva i timene, blir forsterka.

Den aller viktigste delen av turen blir besøket i konsentrasjonsleiren Natzweiler i nordøst-Frankrike. Der var nordmenn, og andre fanger under 2. verdenskrig, tenkt å bare forsvinne i natt og tåke - i Nacht und Nebel -, *uten at noen visste* at de var der, at de ble utnyttat, straffa og torturert, - at de til slutt døde av behandlinga de fikk - eller de ble drept. Tidsvitne er overlevende fra 2 år i leiren, Haakon Sørbye – 84 år, fra Oslo, nå bosatt i Trondheim. Hans beretninger om fangenes hverdag, deres liv og skjebne, gjør sterkt inntrykk på alle. Det samme gjør minnesmerkene, de gjenstående brakkene, retterstedet – med galgen –, forbrenningsbrakka og – ovnen for de som døde eller ble drept. Vi skjønner at leirsjefen mente alvor da han i sin velkomsttale til fangene sa at «hit kommer dere inn gjennom porten, og dere forlater stedet gjennom krematoriepipa».

Alvoret som preger ungdommen og oss andre som er til stede, er påtakelig, – ikke minst idet vi legger ned blomster ved minnesmerket for

de nordmennene som mistet livet i leiren. Ikke rart

vi finner det best å holde hverandre i hendene når diktet «Vi overlever alt», av Arnulv Øverland, leses opp under blomsternedleggelsen.

Et ubesvart spørsmål og en klar bestemmelse sitter vi alle igjen med idet vi forlater Natzweiler. **Spørsmålet** er «hvilke destruktive krefter i oss mennesker er det som utløses og får oss til å begå den type ugjerninger som fangene i leiren ble utsatt for?» **Den klare bestemmelsen** er at vi vil ta lærdom av det som skjedde, – vi vil ta avstand fra og bekjempe den ideologien som lå til grunn for det menneskesynet, den fornedringa og de utryddelsene som skjedde under krigen.

Nokså medtatt setter reisefølget kursen for nonneklosteret «**Monte St. Odile**», bygget på borgmessig måte ytterst på en fjellklippe – 800 meter over havet. Byggekunst av ypperste merke, fantastisk utsikt over frodige Alsace, styrkende klostermåltid, – det er kanskje de sterkeste «materielle inntrykkene». At folket i landsbyen Obernai, like ved Natzweiler, sammen med nonnene, har klart å holde i gang **sammenhengende bønn** fra krigens slutt til dags dato, gjør nok likevel det aller sterkeste inntrykket på oss. Bønneemnene er nåde og velsignelse for Natzweiler-ofrene og deres pårørende – og «la det aldri skje igjen».

Vår ferd videre på kontinentet forteller oss at krigens gru så til de grader har gjentatt seg opp gjennom historia: Vi besøker slagstedet **Waterloo**, der Napoleon gikk på sitt endelige nederlag, etter å ha holdt store deler av Europa i en krigssituasjon gjennom 10 – 15 år.

Vi gjør også en stans i **Verdun**, der krigskirkegården med 15 000 hvite kors på rad og rekke forteller om skjebnen til franske og tyske ungdommer under 1. verdenskrig 1914-1918. Ved Verdun falt 600 000 soldater i løpet av ett slag, i løpet av noen få uker; - langt de fleste var unge gutter, bare et par år eldre enn den ungdommen fra Kragerø videregående skole som nå er på reise for å se og lære. Stillheten i ungdomsflokken forteller oss at de både ser og lærer, - og de gjør seg sine tanker og tar sine bestemmelser...

Landskapet og naturen rundt oss, det strålende seinsommerværet, de idylliske landsbyene, de imponerende storbyene Strasbourg og Brussel, representerer tankevekkende kontraster til all redsel, mistrøstighet og undergang som fangeleirene og krigsskueplassene har stått for. Livet og tilværelsen for folk flest kunne være så rik og så vakker hvis menneskene lærte seg å leve sammen og løse konflikter uten å ty til krig, fornedrelse og massedrap.

Styrket i overbevisningen om at vi vil arbeide for fredelig sameksistens og for ikke-voldelige metoder for å løse konflikter mellom folk og nasjoner, setter vi kursen hjemover. Faste i troen på at alle undertrykkelsesideologier må bekjempes, og takknemlige over fred i vår egen tidligere så krigsrammede verdensdel, lar vi bussen frakte oss mot nord. Så er vi samtidig klar over at folk i andre verdensdeler lever i nettopp den virkeligheten som vi den siste uka har opplevd som historie. Arnulv Øverland, som skreiv diktet vi leste i Natzweiler, gir oss i annet dikt formaninga «**du må ikke tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv**». Også de tankene lever i oss på vår ferd mot Norge og Kragerø.

Luna

HITACHI
POWER TOOLS

BOSCH
Ideas that work

STIHL®
Motorsager

CPI POWER
Mopeder

TOOLS > **Kragerø Verktøy AS**

Postboks 3. 3791 Kragerø
Tlf. 35 98 33 65, Fax. 35 98 31 65
www.kragero-verktoy.no

fagmøbler®

Fagmøbler består av mer enn 70 butikker over hele landet. Som medlem kan vi tilby et stort utvalg møbler til konkurransedyktige priser. I tillegg får du tryggheten ved å handle i nærbutikken. Velkommen til en hyggelig handel!

Solbekk
MØBLER A/S

Tlf 35 98 17 28
Besøk vår hjemmeside
<http://fagmobler.no/solbekk>

vitus|apotek

det beste valget

Kragerø apotek

Kragerøs Blomsterleverandør
i over 100 år

35 98 18 14 - 35 98 22 09 - 35 98 20 87

Skåtøy regnskapsservice AS

Gromstad Bil & Båt
Volkswagen
www.gromstad.no - 35 98 59 59

KRAGERØ ENERGI AS
Installasjon

Tlf. 35984800 www.krageroenergi.no

Din lokale leverandør av:

BREDBÅND

"Vi skal ha fornøyde kunder!"

SIKRINGEN
- din elektriker

-nille

Midt i sentrum
Hva er det vi ikke har?

SØR

Telefon 35 98 40 00

OPTIKER
VESTØL AS

Torvgt. 20, 3770 Kragerø
Tlf. 35 98 17 66 - Off. godkjent optiker - Faks: 35 99 12 56

Arkitekt huset Kragerø AS
MORTEN LUNØE
Sivilarkitekt MNAL NPA

E. Bjerkes Elektriske

ELKJEDEN

Tlf.: 35 98 11 25
Fax: 35 98 11 55

PAULSEN

P. A. Heuchsgt. 18 - 35 98 15 88

Ørvik
PLANTEMARKED a.s

Dalaneveien 2 - 35 98 36 00

Brødr. Wiig

35981296 - 35980500
Selvbetjening - servicebiler -
Maskinvask - kioskvarer - AVIS

Frithjof Johnsen

35 98 16 68

JERNA

URMAKERMESTER ARVID
HANSSEN

Tlf. 35 98 03 60 Faks 35 98 10 58

Hjallum A.s

Ing. og aut. Rørleggerforretning

Tlf. 35 98 13 75 Fax 35 98 35 65

Kragerø
Elektriske

35986560-www.krageroelektriske.no

BUTIKKENE
TORLEIF KILÉN

Storgt. 15, Kragerø 35 98 16 11
Volum, Sannidal - 35 98 78 10

Tsjetsjenia

klarer vi å ha to tanker i hodet samtidig?

Olav A. Drevland

Gisseltakinga på barneskolen i Beslan, der minst 330 barn og voksne ble drept, har sjokkert oss og gjort oss fortvila. Vi er oppbragte over – og fordømmer på det sterkeste – at også uskyldige barn trekkes inn og blir ofre i de terrorhandlingene som brukes av en del Tsjetsjenere i deres kamp mot de russiske undertrykkerne. **Ikke noen politisk sak kan rettfærdiggjøre eller legitimere den type handling som har skjedd i Beslan.**

Vår klare avstandtagen fra terrorhandlinga i Beslan må likevel ikke få oss til å glemme hva Tsjetsjenia-konflikten egentlig dreier seg om: Det handler om et lite folks kamp for selvstendighet, for frihet fra den utnyttning og undertrykkelse som gigantlandet Russland øver overfor ministaten Tsjetsjenia.

Gjennom århundreder har Russland brukt krefter og ressurser på å underlegge seg Tsjetsjenia: Både på 1700- og 1800-tallet gjorde Russland flere forsøk på å okkupere landet – og nabolandene i Kaukasusområdet, kriger som førte til store lidelser for sivilbefolkninga og til tap av tusenvis menneskeliv, ble gjennom-ført. På slutten av 1800-tallet lå Tsjetsjenia i ruiner, folketallet var nede i knappe 200 000, – hvor mange som hadde mista livet i krigen mot Russland, er ikke kjent.

På 1900-tallet satte de kan-skje hardeste prøvelsene for Tsjetsjenerne inn: Josef Stalin, den sterke mann i Sovjetunionen, iverksatte i 1944 deportasjon av alle landets 450 000 innbyggere til Sibir. Der regner man med at 180 000 mennesker døde av

påkjenningene de ble utsatt for. Da Nikita Khrusjtsjov kom til makta etter Stalins død midt på 1950-tallet, tok han et oppgjør med også denne delen av Stalins politikk – og Tsjetsjenerne fikk lov til å reise tilbake til hjemlandet sitt.

De hjemvendte la vekt på å bygge opp samfunnet sitt på tradisjonelt vis: Familiesamhold, klansolidaritet, egne seder og skikker ble prioritert framfor Sovjetstatens anvisninger; – folket var tsjetsjenere og ville ikke være noe annet.

På 1980-tallet kom Mikael Gorbatsjov til makta i Sovjetunionen, og han gav en del innrømmelser overfor satelittstatene – bl.a. Tsjetsjenia. Selvstendighet kunne likevel ikke komme på tale. Men etter at de baltiske landene, med Litauen i spissen, hadde erklært uavhengighet i 1990, fulgte tsjetsjenerne på – og 6.

september 1991 erklærte de landet som uavhengig stat.

Sovjetstaten hadde da opphørt å eksistere, men den store omkringliggende nabo Russland hadde gjenoppstått som et mektig land, nå under ledelse av president Boris Jeltsin. Han lot det gå tre år før han bestemte seg for å ta et oppgjør med utbryterne, – i 1994 rykte 400 000 russiske soldater inn i Tsjetsjenia for å gjenerobre kontroll over landet. Krigen kom til å vare i to år, den krevde 100 000 menneskeliv (30 000 sivile) – og den endte med et forsmedelig nederlag for russerne.

Våren 1997 ble det undertegna en fredstraktat mellom Russland og Tsjetsjenia. I første punkt i denne står det at partene vil «avvise for alltid bruk av makt eller trussel om bruk av makt i løsningen av alle saker og tvister».

Den politiske status for Tsjetsjenia var likevel uavklart: var landet – i og med fredstraktaten – selvstendig, eller var det fortsatt en type koloni under Russland?

Tsjetsjenerne hevda sjølvstendighet, russerne motsatte seg det. Under påskudd av at det er nødvendig å slå ned opprør og terror som tsjetsjenske separatister etter sigende skal stå bak, angriper så Russland igjen Tsjetsjenia (september 1999). Med enorm militær slagkraft knebler russerne kravene om frihet fra tsjetsjenerne. Hovedstaden Grozny bombes sønder og sammen, sivilbefolkninga lider og drepes, – 300 000 tusen finner å måtte flykte fra hjemlandet. Noen få av dem som har måttet flykte, har vi blant oss her i Kragerø.

Tsjetsjenerne krav er det samme som har vært tilfelle for så mange land og folk opp gjennom historia: sjølvstendighet – eller i det minste *sjølvstyre* -, fred og stabilitet uten innblanding eller utnytting fra andre staters side. Egentlig vel ikke så altfor kravstore ønsker; – hvorfor vil da ikke Russland etterkomme dem: Antagelig er president Putin & Co redde for at dersom Tsjetsjenia blir sjølvstendig, så vil flere russiske republikker melde samme krav. Det mektige multinasjonale Russland vil kunne smuldre opp. Fullstendig politisk kaos i hele Kaukasus-området vil kunne bli en annen konsekvens, mener Putin; – det må forhindres, og da må tsjetsjenerne stanses **nå**. Putin ble da også valgt til president på løftet om å «ordne opp» med Tsjetsjenia; - det vil være et enormt prestisjetap for han å måtte gi noen innrømmelser i det hele tatt.

Verken Russland ved Putin eller Tsjetsjenia ved frihetskjemperne vil gi seg, virker det som. Hvordan man da skal kunne oppnå fred i området, og da også opphør av militært maktbruk og groteske terroraksjoner, er vanskelig å se for seg, Et medlem av den russiske Duma, Julij Rybakov, foreslår følgende 5-punktsprogram for fred:

- 1) Den russiske presidenten må si at han ønsker fredsforhandlinger
- 2) Våpenhvile
- 3) Russerne reduserer sitt militære nærvær
- 4) En fredsbevarende FN-styrke rykker inn og erstatter de gjenværende russiske styrkene i en gradvis prosess. FN-styrken må være robust og bli stående i minst tre – fem år
- 5) Det avholdes en folkeavstemning

Bodil Biørn

Overklassejenta som ofret seg for armenerne

Håkon Langlo

Da minnesmerket over Bodil Biørn blei avduket foran rådhuset i Kragerø i vår, blei det også markert i gudstjenesten i Kragerø kirke, der bl. a. den armenske ambassadøren, overhodet for den armenske kirke, verdens eldste nasjonalkirke, og Bodil Biørns barnebarn Jussi Biørn var til stede. Bodil Biørn adopterte en armensk gutt som seinere giftet seg med en finsk kvinne, og som altså blei Jussi Biørns foreldre.

I et radioprogram i serien «På livet laus» i NRK P2 hadde Kirsti Kraft den 5. september en lengre samtale med Jussi Biørn der han mintes sin bestemor og de fortellinger hun hadde fra sitt liv som misjonær i 30 år i Armenia. Først i voksen alder har han tatt fatt på de dagbøkene Bodil Biørn etterlot seg, og han fikk etter hvert et behov for å vite litt mer om sine røtter.

I januar i år reiste han med tog og båt den samme ruta som Bodil Biørn hadde brukt. Sine slektsrøtter har han ikke sporet

opp, men i Armenia fikk han kontakt med mennesker som var reddet gjennom arbeidet til Bodil Biørn og hennes kolleger.

Jussi Biørn hadde problemer med å holde tårene tilbake da han fortalte om sitt møte med armenerne. Han betraktet seg som halvt armener, men fikk snart vite at ingen er halvt armener, og han måtte innrømme at han er armener.

Dagbøkene etter sin bestemor skal nå utgis i Armenia, men de må først oversettes til engelsk før armenerne kan få dem oversatt til sitt språk. Å få dette arbeidet gjort i Norge, oversteget langt hans økonomiske evne, og oversettelsen til engelsk blir gjort i Syria.

I programmet blei det også lest utdrag fra Bodil Biørns dagbøker. De forteller om enorme lidelser, men også det mot som armenerne viste. Ikke mindre modige var Bodil Biørn og hennes kolleger for å kunne stå i arbeidet.

om Tsjetsjenias framtidige status

Et optimistisk program kanskje – men voldsspiralen, som nå ser ut til bare å forsterke seg, *må brytes...*

Overskrifta på det jeg har skrevet her er «Tsjetsjenia – klarer vi å ha to tanker i hodet samtidig».

Med det mener jeg: klarer vi å ta skarp og aktiv avstand fra den type fryktelige terrorhandlinger som gisseltakinga i Beslan var, **og samtidig** støtte tsjetsjenerne i deres rettferdige kamp for frihet? De tsjetsjenerne som bor i Kragerø, og

som jeg har hatt kontakt med i det siste, fordømmer - og sørger over – det som skjedde Beslan. Så håper de likevel at det som skjedde ikke skal gå ut over den støtten som de har følt både personlig og i forhold til sitt eget folk og land.

Skal dette håpet kunne gå i oppfyllelse, får det i Tsjetsjenia-saken – som i så mange andre saker – være en oppgave for oss alle å nettopp ha to tanker i hodet samtidig:

Nei til terror – ja til rettferdige sjølvstendighetskrav.

www.kragerokirkene.no

Gudstjenester

03.10

Støle kirke kl. 11.00

Høsttakkefest. Westermoen.

Søndagsskolekonsulent A.

Templen. Gullkonfirmanter.

Velkomst for ny organist, Sidsel van der Hagen.

Kragerø kirke kl. 19.00

Kveldsgudstjeneste. Westermoen.

10.10

Kragerø kirke kl. 11.00 Vikarprest

Skåtøy kirke kl. 11.30 Monsen.

17.10

Støle kirke kl. 11.00 Westermoen.

Dåp

Kragerø kirke kl. 11.00 Monsen.

Dåp.

24.10

Kragerø kl. 11.00 Westermoen

31.10

Kragerø kl. 11.00 Gassisk messe.

Monsen. Dåp

07.11 – Allehelgensdag

Støle kirke kl. 11.00 Westermoen.

Kragerø kirke kl. 18.00 Monsen

14.11

Kragerø kirke kl. 11.00 Monsen

Skåtøy kirke kl. 11.30 Westermoen

21.11

Støle kirke kl. 11.00

Familiegudstjeneste. Westermoen.

I. Bekkevik. Innsamling av julegaver til Litauenhjelpen.

Kragerø kirke kl. 19.00

Tomasmesse. Monsen

28.11 – 1. søndag i advent

Kragerø kirke kl. 11.00

Westermoen

05.12 – 2. søndag i advent

Støle kirke kl. 11.00

Familiegudstjeneste. Monsen. Bok til barn født 2001

Full distribusjon

Døpte

Støle kirke

01.08 Emma Andersen – Tveit

01.08 Line Cecilie Gran

01.08 Bergtora Ragnhildsdatter Lyngved

05.09 William Støle Knutsen

Skåtøy kirke

11.07 Villemo Semb

11.07 Eirik Sødal, døpt på Ankerplassen, Jomfruland

08.08 Priscille Elfi Margareth

Couleru

Kragerø kirke

04.07 Silje Liane Weisser

18.07 Maria Dypevik

25.07 Fionn Odd Nicolaysen Ruane

15.08 Hedda Stokkenes

15.08 Vilde Bjørnsen

15.08 Ulf Andreas Ljung

Grüner-Hegge

22.08 Oscar Henstedt Wiker

26.09 Jonathan Endre

Døde

Kragerø

20.06 Bjørg Eliassen

26.06 Anne Sofie Hansen

01.07 Kjell Konrad Gundersen

03.07 Torveig Margrethe

Henriksen

07.07 Karin Anni Isaksen

09.07 Aase Margrethe Heibø,

begravd i Sannidal

13.07 Svein Falck Jacobsen

15.07 Kathrine Margrethe Eikland

24.07 Ester Marie Magnussen

11.08 Odd Stärk

11.08 John - Bjørn Steffensen

12.08 Rino Harveg

13.08 Karin Ramberg

31.08 Anunda Louise Hansen

09.09 Grethe – Synnøve Andersen

09.09 Alf Oddvar Hansen

Levangsheia

14.06 Anne Lise Jacobsen

06.09 Einar Hagen

Vigde

Støle kirke

26.06 Espen Kolstad og Christine Sjølie Amble

Skåtøy kirke

07.08 Nils Anders Christoffer Nilsen og Siri Anett Thorsen

Ankerplassen, Jomfruland

07.08 Kenneth Kristoffersen og Ellen Braathen

14.08 Fredrik Lehmann Eckell og Janicke Mellefoss

Kragerø kirke

26.06 Kay Andre Johannessen Mystrand og Kristin Andreassen

24.07 Stein Ellef Sodeland og Anne Hustoft

31.07 Lars Arild Schage og Elisabeth Parnas. Viet i Snåsa kirke

07.08 Christopher Alan McCormick og Maiken Lønnerød

14.08 Trond Egil Muffetangen og Anett Eikland

14.08 Lars Erik Kjendal og Sunniva Arge Nygaard

21.08 Andrew John Godley og Silja Marie Holm

Kragerø menighetskontor

Rådhuset 3770 Kragerø 35 98 62 00

Sekretær Berit Daland 35 98 63 61

Sokneprest og prost

Leif Westermoen 35 98 63 62

privat 35 98 18 15

Kapellan Harald Monsen

35 98 63 60 - privat 35 98 17 49

Kirkevergen

Rådhuset 3770 Kragerø

Jon Arne Torp

36 98 63 64 - 952 56 659

privat 35 98 21 22

Menighetsrådslederne

Kragerø:

Rose-Mari Jørstad 35 98 08 67

Levangsheia:

Signe Liv Lundheim

35 98 71 73

Skåtøy:

Jonn Arvid Thorsen 35 99 13 57

Kragerø kirkelige fellesråd

Leder Håkon Langlo 35 98 82 48

Vi snakkes

Kirkeblad for

Kragerø, Skåtøy og Levangsheia

Menighetskontoret,

Rådhuset - 3770 Kragerø

Bank: 2655 55 76403

Redaksjonskomite:

Olav Drevland 35 98 23 61

Halvor Halvorsen 35 98 83 68

Anne Marie Sverdrup 35 99 23 98

Jonn Arvid Thorsen 35 99 13 57